

<http://www.arianafghanistan.com>

۲۰۱۷/۰۸/۰۲

دوکتور محمد ظاهر عزیز

سفیر سابق افغانستان در یونسکو و ایسکو

مقامات تصمیم گیر حکومت وحدت ملی بدون در نظر داشت منافع علیای فرهنگی و سیاسی کشور، دفتر نمایندگی دایمی افغانستان را در مقر سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) در پاریس بست. اینجانب این عمل نا درست حکومت را با تأثیرات منفی آن در برنامه های تعلیمی، علمی، فرهنگی، اطلاعات و حقوق بشر در کشور ما از طریق روزنامه آرمان ملی، تلویزون طلوع نیوز و سایت آریانا افغانستان آنلاین به اطلاع هموطنان رساندم. ضمناً با نوشتن و نشر تعداد مقالات که در چند بخش تقدیم گردید، اهداف، برنامه ها، اهمیت و مقام این سازمان بزرگ تعلیمی، علمی و فرهنگی را در جهان و ضرورت روابط جدی و دایم را با این سازمان که حتماً به نفع کشور ما است به هموطنان و خاصاً به فرهنگیان کشور با حرمت تقدیم نمودم. در ضمن مقالاتی که تحت عنوان زیر و در چند بخش به هموطنان محترم تقدیم می گردند، خدماتی را که نمایندگی دایمی افغانستان از ایام تأسیس آن در مارچ ۲۰۰۲ تا زمانی که اینجانب افتخار خدمتگزاری را به کشور به حیث سفیر کشورم در یونسکو و ایسکو داشتم، گزارش می دهم.

گزارش مختصر بر فعالیت ها و دستاورد های مهم نمایندگی دایمی افغانستان

در یونسکو و ایسکو از مارچ ۲۰۰۲ الی جون ۲۰۱۰ میلادی

قسمت اول بخش (۱)

ضرورت احیای روابط و همکاری فعال افغانستان با یونسکو و ایسکو در سال ۲۰۰۲ میلادی:

در قرون گذشته، روابط میان جوامع و یا روابط بین الملل مبتنی بر روابط دو جانبه و یا چند جانبه میان جوامع مختلف و یا دولت ها موجود بود، اما با همه کوشش هایی که در سطح دولت ها در اروپا در قرن نوزدهم به منظور نظام بخشیدن همکاری های بین المللی صورت گرفت (کانگرس وینا در سال ۱۸۱۵م و کانگرس برلین در سال ۱۸۸۵م)، آن تلاش ها نتیجه چندانی نداشت زیرا که حوزه آن اقدامات محض به قاره اروپا محدود می شد.

با پیشرفت جوامع بشری و احتیاج بیشتر و سریعتر نه تنها برای تبادله کالاها بلکه ضرورت برای شناخت مردم و دولت های قاره های دیگر و همچنان ضرورت به کسب وسیله ای مذاکره و تفاهم در جهت جلوگیری از جنگ های تباہ کن، لزوم همکاری همه جانبه میان دولت ها و برقراری روابط عادلانه خاصاً به منظور دسترسی به صلح و امنیت پایدار، از احتیاجات واقعی جوامع بشری به شمار می رفت.

پس از جنگ جهانی اول (۲۸ جولای ۱۹۱۴ - ۱۱ نوامبر ۱۹۱۸م) و مذاکرات جدی میان دولت های متفق به منظور ایجاد یک نهاد بین المللی، طرح نهایی میثاق برای جامعه ملل در کنفرانس صلح در ۲۸ اپریل ۱۹۱۹م مطرح شد و راه را برای تأسیس رسمی جامعه ملل به عنوان اولین سازمان بین المللی که کلیه اعضای جامعه بین المللی را در بر می گرفت، در ۱۰ جنوری ۱۹۲۰م باز کرد و این سازمان که در جهت نزدیک کردن دولت ها قدم های بزرگی را برداشت، تشکیل شد. با همه کوشش ها و اقدامات اولی در جهت نزدیک کردن دولت ها از جانب جامعه ملل، این

سازمان به دلیل عدم ساختارهایی مورد قبول همه و ضعف بنیادین نتوانست از وقوع جنگ جهانی دوم، جنگ ویرانگر و مدّش را که اسباب کشته شدن میلیون‌ها انسان را به وجود آورد و کشور های زیادی را در جهان ویران ساخت، جلوگیری کند.

با وجود ناتوانی جامعه ملل از وقوع جنگ جهانی دوم، احساس ضرورت به تشکیل اجتماع جهانی جدیدی از دولت ها از بین نرفت بلکه شدید تر شد. بالاخره، کشور های فاتح جنگ با اعتقاد و امید راسخ به این که تنها راه صلح و امنیت بین المللی، تشکیل یک سازمان جدید با ساختار و اهداف واضح و بلند پایه تر از جامعه ملل است، سازمان ملل متحد را تأسیس کردند.

منشور سازمان ملل متحد که در تاریخ ۲۵ جون ۱۹۴۵ به اتفاق آرای کشور های مؤسس در تالار آپرای سانفرانسسکو تصویب شده بود، روز بعد از آن طی تشریفات در تالار اجتماعات مجدداً تأیید شد و بالاخره در ۲۴ اکتوبر ۱۹۴۵ پس از آنکه امریکا، انگلستان، چین، اتحاد جماهیر شوروی، فرانسه (کشور های دارای حق ویتو) و دیگر کشور های امضا کننده سند تصویب منشور را تسلیم کردند، ملل متحد رسماً تأسیس گردید.

در ساختار ملل متحد ارکان های اصلی و فرعی زیادی وجود دارد که در این مبحث مورد نظر ما نیستند. علاوه بر آن سازمان های تخصصی ملل متحد که به موجب موافقت نامه بین کشور ها تأسیس شده و طبق اساسنامه های خود در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، تربیتی، زراعتی، صحتی و سایر رشته های مرتبط دارای مسئولیت های وسیع بین المللی اند، طبق ماده ۶۳، وابسته به ملل متحد می باشند. این سازمان ها به نام موسسات تخصصی یاد می شوند. یکی از این سازمانها، سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) است.

نخستین سابقه همکاری بین المللی در زمینه امور تعلیمی و فرهنگی به اوایل قرن بیستم باز میگردد. اولین تلاش در این زمینه در سال ۱۹۱۳ م توسط دولت هالند صورت گرفت. دولت مزبور با دعوت از دولت ها برای شرکت در یک کنفرانس بین المللی در مورد تعلیم و تربیه، مسوده اساسنامه یک سازمان بین المللی تربیتی را نیز تهیه و تنظیم کرده بود. کنفرانسی که قرار بود در سال ۱۹۱۴ تشکیل شود به علت جنگ جهانی اول هرگز منعقد نشد.

با تشکیل جامعه ملل، حکومت بلژیک و فرانسه پیشنهاد کردند که یک کمیسیون همکاری علمی به عنوان رکن مشورتی ایجاد شود. تشکیل چنین کمیسیونی با الحاق یک کمیته اجرایی در سال ۱۹۳۰ م تقویت شد. در جهت تقویت و پر ثمر نمودن کمیسیون، فرانسه نیز در سال ۱۹۲۴ م موسسه به نام "موسسه بین المللی همکاری علمی" را تأسیس کرد که تا جنگ جهانی دوم به فعالیت خود ادامه می داد.

در اثنای جنگ جهانی دوم وزیران تعلیم و تربیه متفقین که در لندن اقامت داشتند و به فعالیت های فرهنگی خود ادامه میدادند، با تصویب یک قطعنامه در ۱۲ جولای ۱۹۴۵ م از حکومت انگلستان درخواست نمودند که کنفرانسی در مورد ایجاد یک سازمان دایم تربیتی و فرهنگی در لندن برگزار نماید. در این کنفرانس که همان سال برگزار شد و حکومت ۴۴ کشور از جمله اعضای دایمی شورای امنیت در آن حضور داشتند، معاهده ای به تاریخ ۱۶ نوامبر ۱۹۴۵ م در مورد تأسیس "سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد" (یونسکو) که مقرش در پاریس تعیین شده بود، به امضا رسید. یونسکو در ۱۴ دسامبر ۱۹۴۶ م به موجب قراردادی که با سازمان ملل متحد امضا کرد به یک سازمان تخصصی وابسته به ملل متحد تبدیل شد و به آن ملحق گردید.

سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد که به طور خلاصه یونسکو نامیده می شود یکی از بزرگترین سازمان های تخصصی ملل متحد به حساب می رود.

افغانستان در ۴ می ۱۹۴۸ عضویت سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) را حاصل کرد.

یونسکو علاوه از کمک صاحبقدر به منظور تأمین و تحکیم صلح جهانی از طریق طرح و تطبیق برنامه های خود در رشته های تعلیم و تربیت، علوم، فرهنگ، ارتباطات و اطلاعات، رشته هایی که برای کشور های کمتر انکشاف یافته از آن جمله افغانستان اهمیت و ارزش بالاتر از تصور دارند، در شناخت و پذیرش همه ارزشها و حقوق انسانی از طریق ارتقای فرهنگ و ارج گذاشتن به همه فرهنگ ها، از روز تأسیس تا امروز مصدر خدمات بزرگی برای جوامع بشری در همه قاره های جهان شده است و از همین جهت همکاری هوشیارانه و صمیمی با یونسکو برای افغانستان دارای اهمیت زیاد است.

با ایجاد دولت مؤقت در افغانستان در شروع سال ۲۰۰۲م و با در نظر داشت حالت زار یک کشور جنگ زده و ویران شده، ایجاب می نمود که روابط و همکاری فعال حکومت افغانستان با ملل متحد و سازمانهای تخصصی ملل متحد از آن جمله یونسکو دوباره احیا و فعال گردد.

در ضمن مقالات زیر علاوه از ضرورت احیای دوباره روابط سیاسی و فرهنگی با یونسکو، کمک هایی که این سازمان تخصصی ملل متحد از مارچ ۲۰۰۲ الی جون ۲۰۱۰ میلادی در تمامی شقوق کار یونسکو به کشور ما صورت گرفته است، مختراً ارائه میگردد.

اول: ضرورت احیای دوباره روابط و فعالیت های افغانستان با یونسکو مختصراً توضیح میگردد:

- ۱- حالت زار و ویران شد ای مؤسسات تعلیم و تربیه، علوم، فرهنگ و اطلاعات در افغانستان در شروع سال ۱۳۸۱ (۲۰۰۲م)، ایجاب می نمود که دولت مؤقت افغانستان با همکاری جامعه بین المللی خاصاً مؤسسات وابسته به ملل متحد، جهت احیای فعالیت های تعلیمی، فرهنگی و اطلاعات، ساخت دوباره مؤسسات تعلیمی و فرهنگی و بازسازی عمومی در این رشته ها، کسب دانش مسلکی و تقویت ظرفیت کارمندان دولتی در ساحات مذکور، اقدامات عاجل نماید.
- ۲- همه میدانیم که در طول سالهای اشغال افغانستان از طرف اتحاد شوروی سابق و در دوران تاریک طالبان مؤسسات تعلیمی، فرهنگی، علوم و اطلاعات یا کاملاً ویران گردیدند و یا بصورت قطع از فعالیت باز ماندند.
- ۳- دردوران طالبان و جنگ های حزبی که به شخصیت ملی و فرهنگی مردم افغانستان صدمه بزرگ عاید گردید، حقوق دسترسی به تعلیم و تربیه برای فرزندان افغان، فرهنگ، اطلاع رسانی، حق گفتن نوشتن و ارائه فکر آزاد یا کاملاً سلب گردید و یا به نفع حالت، سیاست و افکار تاریک و پس رفته استفاده شد. حقوق دسترسی دختران و زنان به تعلیم و تربیه و حق کار به زنان، کاملاً سلب شد.
- ۴- در سالهای مقاومت مردم افغانستان علیه اتحاد شوروی و طالبان، آثار و آبدات تاریخی، ویران شد. موزیم کابل و دیگر موزیم های محلی ویران شدند و آثار پر قیمت موزیم ها که نمایندگی از هویت و شخصیت فرهنگی مردم افغانستان می نمودند، یا چور و چپاول گردیدند و یا ویران شدند.
- ۵- با در نظر داشت حالت زار مؤسسات تعلیمی، فرهنگی، علوم و اطلاعات در افغانستان در شروع سال ۱۳۸۱ شمسی، احیای روابط و همکاری فعال با یونسکو و با سازمان اسلامی تعلیمی، علمی و فرهنگی، مؤسساتی که وظایف و اهداف آنها تعمیم و ارتقای تعلیم و تربیه، علوم، فرهنگ و دانش است، نهایت ضروری و مهم تلقی میگردد.

دوم: احیای روابط و همکاری فعال افغانستان با یونسکو و ایسکو:

الف : یونسکو: روابط و همکاری های فعال تعلیمی، علمی و فرهنگی، جمهوری اسلامی افغانستان با یونسکو، بعد از بازدید جناب حامد کرزی، رئیس جمهور سابق افغانستان در ماه مارچ ۲۰۰۲م از مقر یونسکو، دوباره آغاز گردید و با افتتاح نمایندگی دایمی افغانستان در یونسکو، برنامه های مهم در رشته های تعلیم و تربیه، تحصیلات عالی، فرهنگ و اطلاعات، باهمکاری وزارت های معارف، اطلاعات و فرهنگ، تحصیلات عالی و امور زنان، تهیه و مورد تطبیق قرار گرفت.

ب : ایسکو: با پیشنهاد نمایندگی دایمی افغانستان در یونسکو و منظوری مقام عالی دولتی افغانستان، روابط سیاسی و همکاریهای تعلیمی، علمی و فرهنگی با سازمان اسلامی تعلیمی، علمی و فرهنگی (ایسکو) در سال ۲۰۰۳م آغاز شد و از آن سال تا سال ۲۰۱۰م، زمانی که این نویسنده افتخار خدمتگذاری را به کشور به صفت سفیر و نماینده دایمی به عهده داشتیم، روابط کشورما با این سازمان بزرگ اسلامی در حال تحکیم و پیشرفت قابل ملاحظه قرار داشت.

پایان قسمت اول بخش (۱)

ادامه دارد

